

FİNANSAL KİRALAMA, FAKTORİNG VE FİNANSMAN ŞİRKETLERİNİN MUHASEBE UYGULAMALARI İLE FİNANSAL TABLOLARI HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin muhasebe ve karşılık uygulamalarına ve kamuya açıklanacak finansal tablolarının biçim ve içeriğine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 14 üncü ve 16 ncı maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulamasında;

- a) Alacaklar: Şirketler tarafından gerçekleştirilen faktoring, kiralama ve finansman işlemlerine ilişkin alacaklar ile bilançonun aktifinde kayıtlı diğer alacakları,
- b) Kanun: 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununu,
- c) Karşılıklar: Alacaklardan doğmuş veya doğması beklenen ancak miktarı kesin olarak belli olmayan zararların karşılanması amacıyla mali tablolarda hesaben ayrılarak gider yazılan tutarları,
- ç) Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
- d) Şirket: 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan şirketleri,
- e) Teminat: Alacakların geri ödenememesi riskine karşılık şirket alacağıının tamamen veya kısmen güvence altına alınmasını sağlayan her türlü varlık, garanti ve kefaletler ile sözleşmeden doğan hakları,
- f) Türkiye Muhasebe Standardı: Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumları
- g) **(Ek:RG-2/5/2018-30409)⁽³⁾** TFRS 9: Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan TFRS 9 Finansal Araçlar Standardını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Muhasebe Uygulamaları

Muhasebe

MADDE 4 – (1) Şirket; Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde tüm işlemlerini gerçek mahiyetlerine uygun surette muhasebeleştirmek, finansal raporlarını bilgi edinme ihtiyacını karşılayabilecek biçim ve içerikte, anlaşılır, güvenilir ve karşılaştırılabilir, denetime, analize ve yorumlamaya elverişli, zamanında ve doğru şekilde düzenlemek zorundadır.

(2) Şirket, yıl sonu konsolide ve konsolide olmayan finansal tablolarını,

- a) Ek-1’de yer alan biçim ve içerikte hazırlamak ve
- b) Genel kurulca onaylanmalarını müteakip yedi gün içerisinde bağımsız denetim raporu ile birlikte internet sitelerinde yayımlayarak beş yıl boyunca kullanıcıların ulaşımına açık tutmak zorundadır.

(3) Konsolide finansal tablolar, Ek-1’de yer alan biçim ve içerikteki finansal tabloların başlıkları “Konsolide” ibaresi eklenerek değiştirilmek ve gerekmesi halinde ilave satırlar eklenmek suretiyle düzenlenir.

(4) Şirket tarafından uygulanacak tekdüzen hesap planı ve izahnamesi Kurulca düzenlenir.

(5) **(Ek:RG-21/10/2017-30217)** Bu Yönetmelikte geçen faiz ibareleri, faizsiz esasa göre faaliyette bulunacak şirketler bakımından kâr payını ifade eder.

Kayıttan düşme

MADDE 4/A – (Ek:RG-27/11/2019-30961)⁽⁴⁾

(1) Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesi uyarınca “Zarar Niteliğindeki Alacaklar” hesabında izlenen ve borçlunun temerrüdü nedeniyle ömür boyu beklenen kredi zararı karşılığı veya özel karşılık ayrılan alacakların geri kazanılmasına ilişkin makul beklentiler bulunmayan kısmı, bu alacakların “Zarar Niteliğindeki Alacaklar” hesabına aktarılmalarını takip eden ilk raporlama döneminden (ara dönem veya yıl sonu raporlama dönemi) itibaren TFRS 9 kapsamında kayıtlardan düşülebilir.

(2) Tahsil imkânı kalmayan alacakların bu maddenin birinci fıkrası kapsamında kayıtlardan düşülmesi bir muhasebe uygulamasıdır ve alacak hakkından vazgeçilmesi sonucunu doğurmaz.

(3) Alacakların geri kazanılmasına ilişkin makul beklentilerin bulunmadığına ilişkin olarak şirketçe belirlenen göstergeler ve kayıttan düşülmüş olmakla birlikte takibi yapılan alacaklara ilişkin politikalar da dâhil olmak üzere kayıttan düşme politikası, TFRS 9 kapsamında dönem içerisinde kayıttan düşülen tutarlar ve bunun takibe dönüşüm oranına olan etkisi finansal tabloların dipnotlarında açıklanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Karşılık Uygulamaları

Alacaklara ilişkin zararların muhasebeleştirilmesi

MADDE 5 – (1) Şirketler alacaklarına ilişkin doğmuş veya doğması beklenen zararlarını bu Yönetmelik hükümlerine, Türkiye Muhasebe Standartlarına ve Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerince Uygulanacak Tekdüzen Hesap Planı ve İzahnamesi Hakkında Tebliğe uygun olarak muhasebeleştirir.

Özel karşılıklar ve genel karşılıklar

MADDE 6 – (1) Şirketlerce,

a) Anapara, faiz veya her ikisinin tahsili vadesinden veya ödenmesi gereken tarihlerden itibaren doksan günden fazla geciken ancak yüz seksen günü geçmeyen alacakların en az yüzde yirmisi (% 20) oranında,

b) Anapara veya faizin ya da her ikisinin vadesinden veya ödenmesi gereken tarihten itibaren tahsilinin gecikmesi yüz seksen günü geçen, ancak bir yılı geçmeyen alacakların en az yüzde ellisi (% 50) oranında,

c) Ana paranın veya faizin veya her ikisinin vadesinden veya ödenmesi gereken tarihten itibaren tahsili bir yıldan fazla gecikmiş olan alacakların yüzde yüzü (% 100) oranında

özel karşılık ayrılır. Faktoring şirketlerince, garantili aktöring işlemlerinde (a) bendinde belirtilen süreler yüz seksen gün ve iki yüz yetmiş gün, (b) bendinde belirtilen süreler iki yüz yetmiş gün ve bir yıl olarak uygulanır. Finansal kiralama şirketlerince, (a) bendinde belirtilen süreler yüz elli gün ve iki yüz kırk gün, (b) bendinde belirtilen süreler iki yüz kırk gün ve bir yıl olarak uygulanır. Şirketler, bu fıkrada belirtilen gecikmelerin gerçekleştiği ay sonuna kadar gerekli karşılığı ayırmak zorundadırlar.

(2) Anapara veya faiz ödemelerinin tahsilindeki gecikme birinci fıkrada belirtilen süreleri geçmemiş olsa veya bunların tahsilinde herhangi bir gecikme bulunmasa dahi, şirketler alacak tutarları için borçlunun kredi değerliliğine ilişkin mevcut bütün verileri ve ilgili Türkiye Muhasebe Standardında belirtilen güvenilirlik ve ihtiyatlılık ilkelerini dikkate alarak, teminat tutarını hesaplamaya dâhil etmeksizin, belirleyecekleri oranlarda özel karşılık ayırabilirler.

(3) Sigorta primi, vergi ödemesi veya komisyon gibi tali alacak tutarlarının tahsilinde gecikme olması halinde, bunlara ilişkin anapara veya faiz ödemelerinde birinci fıkrada belirtilen gecikmelerin olmaması kaydıyla, bahse konu tali alacak tutarları ilgili Türkiye Muhasebe Standardında belirtilen önemlilik ilkesi çerçevesinde değerlendirilerek özel karşılığa tâbi tutulmayabilir. **(Ek cümle:RG-2/5/2018-30409)⁽³⁾** Bir borçludan olan 100 Türk Lirası ve altındaki her bir alacak tutarı için özel karşılık ayrılması ve bunların “Tasfiye Olunacak Alacaklar” veya “Zarar Niteliğindeki Alacaklar” hesaplarında izlenmesi şirketlerin ihtiyarındadır.

(4) (Mülga:RG-2/5/2018-30409)⁽³⁾

(5) Şirketler, anapara, faiz veya her ikisinin tahsilinde gecikme olmayan veya doksan günden daha az gecikme olan alacaklardan doğması beklenen ancak miktarı kesin olarak belli olmayan zararların karşılanması amacıyla, genel olarak ve herhangi bir işlemle doğrudan ilgili olmaksızın karşılık ayırabilirler.

(6) **(Değişik:RG-27/9/2016-29840)** Finansman şirketleri Mart, Haziran, Eylül ve Aralık dönemleri itibarıyla konut kredisi dışındaki tüketici kredileri için kredi tutarının yüzde biri (% 1) oranında, anapara, faiz veya her ikisinin tahsilinde 30 günden fazla ancak 90 günden az gecikme olan nitelikteki krediler için kredi tutarının yüzde ikisi (% 2) oranında genel karşılık ayırırlar.

(7) Şirketlerce birinci fıkranın (a) ve (b) bendi kapsamındaki alacakların "Tasfiye Olunacak Alacaklar" hesabına, aynı fıkranın (c) bendi kapsamındaki alacakların ise "Zarar Niteliğindeki Alacaklar" hesabına gecikmelerin gerçekleştiği ayın sonuna kadar aktarılması zorunludur.

(8) "Tasfiye Olunacak Alacaklar" ve "Zarar Niteliğindeki Alacaklar" hesaplarında izlenen alacaklar için daha önce yapılmış bulunan ve tahsil edilmediği halde gelir yazılan faiz ve gelir tahakkuk ve reeskont tutarları için ilgili alacağın anapara tutarına uygulanan oran üzerinden özel karşılık ayrılır.

TFRS 9 kapsamında karşılık ayrılması

MADDE 6/A – (Ek:RG-2/5/2018-30409)⁽³⁾

(1) Şirketler, Kuruma bildirimde bulunmak şartıyla TFRS 9 kapsamında beklenen kredi zarar karşılığı ayırabilirler.

(2) Bu Yönetmelik uygulamasında TFRS 9 kapsamında ayrılan karşılıklardan;

a) On iki aylık beklenen kredi zarar karşılığı tutarları ve borçlunun kredi riskinde önemli derecede artış nedeniyle ayrılan ömür boyu beklenen kredi zarar karşılığı tutarları genel karşılık olarak,

b) Borçlunun temerrüdü dolayısıyla ayrılan ömür boyu beklenen kredi zarar karşılığı tutarları özel karşılık olarak, addedilir.

Yeniden yapılandırma

MADDE 7 – (1) Anapara veya faiz ödemelerinin tahsilindeki gecikme 6 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen süreleri geçmiş olan alacaklardan, borçluya ilave kredi veya finansman temini, anapara ve/veya faiz indirimi gibi imkânlar temin etmek suretiyle veya bu tür imkânlar temin etmeksizin yeni bir ödeme planı belirlenmek suretiyle yeniden yapılandırılanların, en az doksan gün süreyle, ilgisine göre "Tasfiye Olunacak Alacaklar" veya "Zarar Niteliğindeki Alacaklar" hesabında izlenmesi zorunludur. Bu süre zarfında yeniden yapılandırılan alacak tutarı için 6 ncı maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre özel karşılık ayrılmasına devam edilir. Yeniden yapılandırılan alacak tutarı borçlunun kredi değerliliğine ilişkin mevcut bütün veriler ve ilgili Türkiye Muhasebe Standardında belirtilen güvenilirlik ve ihtiyatlılık varsayımları dikkate alınarak yapılacak değerlendirmeye göre bu süre sonunda ilgili ana faaliyet alacağı hesabına aktarılabilir.

Teminatlar

MADDE 8 – (1) Şirketler, alacaklarına ilişkin teminatları aşağıda belirtilen teminat grupları itibarıyla sınıflandırarak takip etmek zorundadır. Teminat tutarı, sadece özel karşılık tutarının hesaplanmasında, alacak tutarından yapılacak indirim olarak dikkate alınır.

a) Birinci Grup Teminatlar;

1) Rehin veya temlik sözleşmesi düzenlenmiş olması kaydıyla Türkiye'de kurulu bankalar nezdindeki nakit, mevduat, katılım fonu ve altın depo hesaplarını, Hazine Müsteşarlığı, Merkez Bankası, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono tahvil ve benzeri menkul kıymetler karşılığı yapılan repo işlemlerinden sağlanan fonları ve (B) tipi yatırım fonu katılma belgelerini, kredi kartından doğan üye işyeri alacaklarını ve şirket veya Türkiye'de kurulu bankalar nezdinde saklanan altını,

2) Hazine Müsteşarlığı, Merkez Bankası, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve Toplu Konut İdaresi Başkanlığıyla yapılan işlemler ile bu kurumlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri menkul kıymetler karşılığı yapılan işlemleri,

3) OECD ülkeleri merkezi yönetimleri ile merkez bankalarınca ya da bunların kefaletiyle ihraç edilen menkul kıymetler ile bunlar tarafından verilecek garanti ve kefaletleri,

4) OECD ülkelerinde faaliyet gösteren bankaların garanti ve kefaletlerini,
5) Avrupa Merkez Bankasınca ya da bu Bankanın kefaletiyle ihraç edilecek menkul kıymetler ile bu Banka tarafından verilecek garanti ve kefaletleri,

6) Türkiye’de faaliyette bulunan bankaların kendi kredi sınırları dâhilinde verecekleri kefaletler, teminat mektupları aval, kabul ve ciroları,

7) Türkiye’de faaliyette bulunan bankalar tarafından ihraç edilen bono ve tahvilleri, bankaların fon kullanıcısı olduğu kira sertifikalarını ve bankalar tarafından ihraç edilen ipotek teminatlı menkul kıymetleri ve varlık teminatlı menkul kıymetleri,

8) **(Ek:RG-8/1/2016-29587)** İhracat işlemlerinde OECD ülkelerinde faaliyet gösteren muhabirler tarafından verilen garantileri,

kapsar.

b) İkinci Grup Teminatlar;

1) Altın haricindeki kıymetli madenleri,

2) Borsaya kote edilmiş hisse senetleri ve (A) tipi yatırım fonu katılma belgeleri,

3) Borçlu tarafından ihraç edilenler hariç olmak üzere, özel sektör tahvillerini ve varlığa dayalı menkul kıymetleri,

4) Alacakların tahsil edilememesi riskine karşı koruma sağlayan kredi türev anlaşmalarını,

5) Gerçek ve tüzel kişilerin kamu kurumları nezdinde doğmuş istihkak alacaklarının temlik veya rehnini,

6) Paraya tahvili kolay menkul kıymetler ile emtiayı temsil eden kıymetli evrak, piyasa değerini aşmayan tutarda rehinli her türlü emtia ve menkuller ile taşıtları,

7) Ekspertiz kıymeti yeterli olmak kaydıyla, tapulu gayrimenkullerin ipotekleri ile tahsisli araziler üzerine yapılan gayrimenkullerin ipoteklerini,

8) **(Değişik:RG-8/1/2016-29587)** Deniz konşimentosuna veya taşıma senedine dayalı ya da ihracat kredi sigortası poliçesi kapsamında sigortalanmış ihracat vesaikini,

9) Gerçek ve tüzel kişilerden alınan, gerçek ticari ilişkiden kaynaklanan kambiyo senetlerini,

10) **(Ek:RG-8/1/2016-29587)** Ticari alacak sigortası poliçelerini,

11) **(Ek:RG-8/1/2016-29587)** Hazine Müsteşarlığının desteğini haiz olmayan Kredi Garanti Fonu kefaletlerini,

12) **(Ek:RG-8/1/2016-29587)** İhracat işlemlerinde birinci fıkranın (a) bendinin (8) numaralı alt bendinde belirtilen ülkeler dışında faaliyet gösteren yurt dışı muhabirler tarafından verilen garantileri, kapsar.

c) Üçüncü Grup Teminatlar;

1) Ticari işletme rehnini,

2) Diğer ihracat vesaikini,

3) Ticari taşıt hat rehni ve ticari taşıt plaka rehnini,

4) Uçak veya gemi ipoteğini,

5) Kredibilitesi borçlununkinden daha yüksek gerçek ve tüzel kişilerin kefaletlerini,

6) Gerçek ve tüzel kişilerden alınan diğer senetleri,

kapsar.

Ç) Dördüncü Grup Teminatlar; ilk üç grup dışında kalan teminat türlerini kapsar.

(2) Finansal kiralama işlemlerinde kiralayana sıfatıyla şirketin mülkiyetinde bulunan kıymetler, bu maddede belirlenmiş bulunan niteliklerine uygun teminat gruplarına göre dikkate alınır.

Teminatların özel karşılıkların hesaplanmasında dikkate alınması

MADDE 9 – (1) Teminatlar, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre değerlemeye tabi tutulur.

(2) Teminatların değerlendirilmiş tutarları alacak tutarından, aşağıda belirtilen dikkate alınma oranlarında indirilerek, özel karşılığa tabi alacak tutarı hesaplanır. Özel karşılığa tabi alacak tutarının belirlenmesi işlemi, her bir borçlu için şirketin münferit alacağı ve o borçlunun teminatlarının değerlendirilmiş tutarları esas alınarak yapılır.

a) Birinci grup teminatlar: Yüzde yüz (% 100)

b) İkinci grup teminatlar: Yüzde yetmiş beş (% 75)

c) Üçüncü grup teminatlar: Yüzde elli (% 50)

ç) Dördüncü grup teminatlar: Yüzde yirmi beş (% 25)

(3) Özel karşılıkların hesaplanmasında dikkate alınacak değerlenmiş teminat tutarı alacak miktarını aşamaz. Değerlenmiş teminat tutarının alacak tutarını aşması durumunda, bunun sadece alacak tutarına karşılık gelen kısmına yukarıda belirtilen dikkate alınma oranlarının uygulanması sonucu bulunacak tutar, indirilecek tutar olarak dikkate alınır.

(4) Bir alacak tutarı birden fazla grupta izlenen türde teminatla teminatlandırılmış ise;

a) Özel karşılığa tabi olan alacak tutarının belirlenmesinde dikkate alınacak teminatların hesaplanmasına, grup sıralamasına göre en likit kabul edilen birinci gruptan başlanır.

b) Her bir teminat türünün ayrı ayrı değerlenmiş tutarlarının, alacak tutarını aşıp aşmadığı kontrol edilir.

c) Hesaplama birinci olarak ele alınan teminat türünün değerlenmiş tutarının, en fazla, alacak tutarına eşit olan kısmı, bu teminata ait dikkate alınma oranı ile çarpılarak alacak için özel karşılığın uygulanmayacağı kısım bulunur. Varsa, aynı teminat türünden olmaması kaydıyla, önce aynı gruptaki, müteakiben diğer gruplardaki teminat türleri için de aynı işlem ayrı ayrı ve sırasıyla tekrarlanır.

ç) Bu işlemlerin sonucunda, alacağı ilişkin olarak özel karşılık uygulanacak bir tutar kalırsa, bu kalan tutar üzerinden özel karşılık ayrılır.

İstisnalar

MADDE 9/A – (Ek:RG-17/8/2017-30157)

(1) Kamu kurum ve kuruluşlarından olan alacaklar için özel ve genel karşılık oranları yüzde sıfır olarak dikkate alınır.

Taahhüt kredileri için genel karşılık uygulaması

GEÇİCİ MADDE 1 – (Ek:RG-7/2/2014-28906) ⁽¹⁾

(1) Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin altıncı fıkrası 24/12/2013 tarihinden önce kullanılmış olan taahhüt kredileri için uygulanmaz.

Olağanüstü hal kapsamında gecikme süresi

GEÇİCİ MADDE 2 – (Ek:RG-14/12/2016-29918) ⁽²⁾

(1) 6 ncı maddenin birinci ve altıncı fıkrasında yer alan gecikme süreleri 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan Kanun Hükmünde Kararnameler gereğince kapatılan, Vakıflar Genel Müdürlüğüne veya Hazineye devredilen veya Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atandığı kredi borçlularının ve olağanüstü hal kapsamında görevinden ihraç edilen kamu görevlileri ile malvarlıklarına tedbir konulan gerçek ve tüzel kişilerin şirketlere olan yükümlülükleri açısından 21 Ocak 2017 tarihinden itibaren başlatılabilir. Kurul bu süreyi uzatmaya yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yürürlük ve Yürütme

Yürürlük

MADDE 10 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

⁽¹⁾ Bu değişiklik 24/12/2013 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

⁽²⁾ Bu değişiklik 21/7/2016 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

⁽³⁾ Bu değişiklik 30/9/2018 tarihinde yürürlüğe girer.

⁽⁴⁾ Bu değişiklik 19/7/2019 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
	Tarihi	Sayısı
	24/12/2013	28861
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin	
	Tarihi	Sayısı
	1.	7/2/2014
2.	26/6/2015	29398
3.	8/1/2016	29587
4.	27/9/2016	29840
5.	14/12/2016	29918
6.	17/8/2017	30157
7.	21/10/2017	30217
8.	2/5/2018	30409
9.	1/2/2019	30673
10.	27/11/2019	30961